

hvor uheldigt Valget af Rigsdagsmanden for Thisted Amts 2den Valgkreds har været, samt hvor daarlige Valgere der maa være i denne Valgkreds, og naar han under sin Fantasis vilde Flugt endvidere har paa mine Ytringer om Lyendeforholdene villet begrunde en Dom over hele Befolkningen i Thy, saa gjør det mig ondt, at jeg maa berøve ham hans Binger, der klædte ham saa godt, men jeg maa oplyse ham om, at jeg ikke talte specielt om Befolkningen i Thy. Jeg talte om de Erfaringer, som ere gjorte hele Landet over, og jeg staa saaledes her med et Brev i Haanden, som er fra en ganske anden Egn, nemlig fra Langeland, og Brevskriveren, som har deltaget i en der nedfat Komites Forhandlinger om denne Sag, udtaler sig fuldstændig i Overensstemmelse med, hvad jeg sagde igaar, og han slutter med en Opfordring til mig om paa Rigsdagen at virke for, at det skal forbydes enhver Husbond eller Arbeids giver at modtage noget Lyende i sin Tjeneste, som ikke er lovlig skilt fra sin forrige Husbond, samt at det ligeledes skal paalægges enhver Husbond at give Vidnesbyrd i Skudsmaalsbogen. Jeg anfører dette som et Vidnesbyrd om, at det ikke alene er fra Thy, at jeg har mine Erfaringer, men at jeg ogsaa har saadanne fra det øvrige Land. Søvrigt vil jeg bringe det ærede Medlem og hans Bemærkninger i Grindring, at Andragenderne fra Landboforeningerne jo ogsaa ere fra hele Landet, og forsaavidt som disse Andragender ere henvendte til Folkethinget, ere de jo ligesaa henvendte til mig som til det ærede Medlem og hans Bemærkninger, og de deri paa beraabte Erfaringer maa vi vistnok være berettigede til at at anse for nogenlunde paalidelige. Det ærede Medlem tror altid, at det er Folkets Røst, der udtaler sig igjennem ham, — ja, selv naar det er Røsten fra Sjællands Biskop, der gjenlyder i hans Tale, som i hans berømte Tale om den fri Konkurrence, der jo her i Salen er bleven fremdraget, saa er det i hans Mund en Folkerrøst. Naar det ærede Medlem saaledes altid taler i Folkets Navn, saa forekommer det mig dog, at han ikke skulde aflægge os Andre saa karrigt, at vi ikke engang skulde kunne tale i vor egen Valgkredsens Navn; men naar vi udtale Meninger, der ikke stemme med hans, saa er det ikke Folkemeninger, men saa er det ganske mærkværdige, snurrende og snurrende Meninger, som ikke høre hjemme i Befolkningen. — Jeg skal nu gaa over til nogle Bemærkninger om selve den foreliggende Sag, som fremkom igaar, ikke alene fra den Side, men ogsaa fra den modsatte Side. Saavel den høitærede Justitsminister som det ærede Medlem for Kjøbenhavn udtalte, at Lyendeforholdets uheldige Udvikling skyldtes ikke alene Lovgivningen, men ogsaa Tidens hele Retning og Udvikling. Dette er nu fra en Side fuldkommen sandt, men fra den anden Side vil jeg dog gjøre opmærksom paa, at denne Retning i Tiden er

hverken voxet op af Jorden eller blæst ned fra Luften. Vi — det vil sige Medlemmerne af dette Thing — have selv haft en meget væsentlig Andel i denne Tidens Retning for vort eget Fædrelands Vedkommende. Naar de Herre Medlemmer af Thinget have Meninger, som de ikke strax kunne sætte igjennem, saa bliver disse Meninger sendte ud i Befolkningen, som bliver gjennemagiteret, og naar derfra disse Meninger vende tilbage her til Thinget, saa ere de bleve Folkets Røst og saa betegne de strax en Retning i Tiden. Saa er det blevet et nyt Udviklingsstandpunkt, fra hvilket man gjør sine Fordringer gjældende, men saa kan man ikke saadan skyde Ansvarer derfor fra sig; thi det er os selv, Medlemmerne af dette Thing, der have været Hovedaarsagen til, at vi staa paa dette Standpunkt. Det paastaar jeg bestemt, thi det er først, naar disse Theorier og Ideer, der give Udviklingen sin Retning, adopteres her i Salen og faae Lovens Stempel, at de faae virkelig Magt. Der blev ytret igaar, at jeg havde skildret Lyendeforholdene med altfor stærke Farver, og at her laa nogen Overdrivelse i Landboforeningens Andragender og i min Fremstilling af disse Spørgsmaal. Det maa jeg paa det Bestemteste benegte for mit Vedkommende. Jeg har ikke nævnt et eneste Exempel, uden at jeg kan paavise Faktum, og som oftest endog med Alttystker konstatere de enkelte Tilfælde, jeg har talt om, saa at disse kunne godtgjøres med suomsfidelige, juridiske Beviser. Jeg kunde have draget meget stærkere Exempler frem, men jeg gjorde det ikke, fordi de vare saa enestaaende, at jeg selv søgte, de som saadanne ikke kunde have stor Betydning. Størstedelen af mine Bemærkninger om Kontraktforhold bleve jo ikke fremfattede som Vidnesbyrd om, hvorledes Lyendeforholdene i Almindelighed vare, men de bleve fremsatte som Vidnesbyrd om, hvor liden Sikkerhed den nuværende Lyendelov giver. Disse Vidnesbyrd ere alligevel alle tagne af det virkelige Liv, og jeg tror, at man ved at gjennemløse Landboforeningernes Andragender, hvis Sandbruhed man dog vel ikke her vil betvivle, vil finde en Masse lignende Exempler og lige saa stærkt talende Vidnesbyrd som dem, der bleve anførte af mig. Naar det ærede Medlem for Veile Amts 3die Valgkreds (H. Nielsen) kom med en Sentyndring til min Stridbarhed, saa er det jo ganske vist, at, naar Mindretallet ikke vil tie stille lige overfor Anskuelsen, som det ikke deler, saa er allerede dets Udtalelse af en anden Mening end Flertallets ifølge dets Opfattelse et Tegns paa Stridbarhed; men jeg tillader mig dog at tro, at den Maade at godtgjøre Stridbarhed paa, er fuldstændig ubesøjet. Derfor det ærede Medlem kunde paavise, at det var mig, der fremfaldte Venigheden ved at underlægge ham andre Anskuelser og Meninger end dem, som virkelig af ham blive hævede og forsvarede, da var det